



Revista

Tinerimei Române

ABONAMENT ANUAL:
 Pe un an.....Lei 180—
 Pe un jumătate an.....Lei 100—
 Autorități și instituțiuni.....Lei 500—
 In streinătate dublu.

ANUNȚURI DUPĂ TARIF SE PRIMESC
 LA ADMINISTRAȚIA ZIARULUI
 CLUJ, STRADA REGINA MARIA No. 19

REDAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria Nr. 36. — Telefon: 7-69
 ADMINISTRAȚIA:
 Cluj, Strada Regina Maria Nr. 19. — Telefon: 10-86

Tineretul și diplomația.

Pecând diplomația antebelică s'a deșteptat din somnu-i narcotic al iluziilor goale și s'a trezit din visul-i imaginar de „ingeri apărători” ai umanității... Europa deja ardea cu flăcări îngrozitoare.

Eroii monoclași ai pantalonilor cu dungi ireproșabile acei la cari, la cei mai mulți inteligența și priceperea era înlocuită cu o gângăvire convențională, acei pe cari nedreptățile sociale i-a desmierdat legănându-i dulce și plăcut o viață întreagă în barca demnităților nemeritate, într-o zi de tragică amintire au fost izbiți cu o rară brutalitate de stâncă realității. Naufragiul lor însă a fost — durere — totodată și naufragiul timpurilor patriarcale și liniștite de dinainte de războiu, căci eu ei deodată, cu seufundarea diplomației antebelice, s'a seufundat în valurile morții și floarea continentului nostru, s'a seufundat și veselia și liniștea bătrânei Europe.

Lecția a fost amară și totuși prea puțin s'au cumintit din ea, căci dacă e adevăr iresturnabil și trist că acum zece și ceva ani Europa întreagă sângera din greu și horcăia în brațele morții stăpână pe continentul nostru, numai puțin e adevăr că cruntul războiu din urmă avem să-l mulțumim diplomației „fără examen în rânduală”.

Biețile fără asmuțite una în contra altora, a trebuit să facă sfârșiți uriașe ca păcatele diplomaților ei să nu devină o ireparabilă nenorocire pentru ele și națiunea viețuitoare pe pământurile lor.

Lecția a fost crudă și brutală și totuși puțin s'au cumintit pe urma ei, căci e lucru știut că diplomația defectuoasă de dinainte de războiu fiind refăcută imediat ce au sosit primele raze ale păcii, cadrele ei n'au suferit aproape nici o modificare. Diplomații buni și răi — deopotrivă — și-au reluat locurile făcând doar mici deplasări geografice, fără nici o altă rațiune binejustificată, ca schimbarea aerului și schimbarea de aer.

Nicăieri aceasta ignorare a greșelilor trecutului nu a avut o repercusiune mai amară, ca la noi în țară. Cei cari au trăit în streinătate au fost martori întristați ai fărâmițării prestigiului țării noastre între streini precum cei cari au trăit între hotarele mărite a țării noastre au simțit adânc, greșelile presupușilor apostoli ai neamului nostru de peste graniță. Cu toții împreună am constatat cu multă durere și jenă suflătoare slăbiciunea îngrijorătoare a diplomației țării noastre, aproape inexistentă, nu numai la sediile legațiilor, ci și la toate licitațiile de drepturi, care

sunt convenirile internaționale de după războiu și dela care Statele participante se despart cu un profit ori pierdere drept proporțional cu inteligența și priceperea delegațiilor țării respective.

Sub acest raport, în contrast izbitor cu bugetul uriaș al ministeriului nostru de externe, țara noastră n'a avut mulți ani de-a rândul decât un NICOLAE TITULESCU de puterile căruia s'a și abuzat nu odată (dl. Titulescu constrâns să plece la Geneva cu febră de patruzeci grade și căruia dl. I. C. Brătianu îi împrumută blana, spre a-l feri de cine știe ce catastrofă !)

Bugetul ministeriului nostru de externe însă nu verifică aceasta stare faptică, bugetul Palatului Sturdza uriaș apasă greu opinia, fără ca aceasta să-i resimtă beneficiul.

Înlocuirea năravurilor vechi și rele ale diplomației antebelice țările cumintite de marele războiu din urmă, le-a încredințat elementelor tinere, scontând maximul de beneficiu, ce poate realiza diplomația. Pildele sunt multe, să ne mulțumim cu cele mai cunoscute. Astfel acțiunea diplomatică a Ce-

hoslovaciei a fost încredințată dlui Beneș, care și după ce deține portofoliul externelor de mai bine de zece ani e em tinăr încă. Mussolini, Achmed Zogu (ajuns rege), Kemal Pașa, Dino Grandi, tineri cari servindu-și neamurile lor în cadrele politice externe, au devenit personalități prețioase în țările lor.

La noi abia acum, sub guvernul dlui Maniu, dăm de asemenea înțăriri ale cadrelor noastre diplomatice, când spre a secunda acțiunile noastre diplomatice alături de dl Mironescu și Titulescu, guvernul nostru a făcut apel și la tineri de talia dlui Gr. Gafencu, Citta Davila și mult iubitul nostru frate Viorel V. Tilea, și alții.

Reînvierea cadrelor noastre diplomatice, cu asemenea prețioase elemente tinere peste graniță și în deplină concordantă cu acțiunea de renaștere din interiorul țării, este o adevărată izbândă națională.

Gândul și recunoștința țării noastre se îndreaptă umil spre cei cari au realizato.

A. T. MUREȘAN.

PanEuropa.

De: Drăușan Corneliu.

Reprezentanții statelor, adunați în aeropagul politic dela Geneva au discutat, în actuala sesiune, o problemă care până mai ieri aducea zămbete pe buze dar care astăzi a coborât din sfera utopiilor în aceea a realităților ce se înfăptuiesc chiar sub ochii noștri și care e menită să deschidă o epocă de largi perspective spiritului european, asigurând perpetuarea păcii de care continentul nostru are nevoie mai mult ca oricând pentru refacerea lui economică și pentru păstrarea unei civilizații și culturii bătrâne care se vede amenințată zi de zi de invazia spiritului mercantilor de dincolo de Ocean.

E ideea nu prea nouă a Panuropei, arborată la începutul secolului nostru de o seamă de sociologi utopiști, în frunte cu austriacul Condohove Calergi. Pentru acest din urmă reprezentant al paneuropenismului, Europa fărâmițată este incapabilă să mai concureze cu celelalte continente cari formează federații din ce în ce mai puternice. Din potrivă PanEuropa ar fi nu numai mântuirea continentului nostru ci și renașterea lui politică și spirituală; salvarea lui din imoralitate și mizeria care-l amenință apocaliptic.

Telegrame venite dela Geneva ne vestesc că PanEuropa e pe punctul de a deveni o realitate. E deci evident că Liga Națiunilor își mărește prestigiul din sesiune în sesiune cântând prin fel de fel

de pacturi să asigure cât mai mult statul quo al frontierilor și aplanarea pe cale de arbitraj a tuturor conflictelor ivite între națiuni. E adevărat că ori de câte ori un stat nu reușește să impună păreri cari sunt în contradicție cu pactul fundamental al Ligii și cu tratatele de pace, — se aduce potop de calomnii la adresa ei — vezi cazul Ungariei — dar nu e mai puțin adevărat că sub influența ei războiul a devenit un coșmar pe care nimeni nu are îndrăzneala să-l deslănțue.

Când pericolul era la noi, pe continent, războiul era justificat prin tradiție. Era o sbucnire periodică a instinctelor răboinice. Asemenea condiții actualmente sunt perimate. Rănilor interne sunt prea adânci, problemele ce survin de pe urma războiului mondial prea numeroase și imposibil de rezolvat materialicește, popoarele Europei sunt prea sleite și dușmanul economic, America de-o parte și Sovietele pe de altă parte, e prea vizibil și prea hrăpăreț pentruca „guerilla” intereuropeană să mai poată continua. De aceea dl Briand, în sentimentul tuturor statelor europene, s'a declarat pentru o PanEuropa care, ca ultimă expresie, ar trebui să fie asemenea panamericanismului Statelor Unite.

Mărturisim dela început că o asemenea idee tradusă în fapte ar forma o cotitură a istoriei universale. Ea va întâmpina

însă dificultăți mari căci statele europene învechite în rele și încercuite în prejudecăți de neperforat, vor renunța cu greu la ceeace de obicei se înțelege prin „demnitate națională”. O PanEuropa intelectuală și financiară etc. nu ar supăra pe nimeni, dar o PanEuropa economică și politică mai ales, va fi un măr al discordiei pe care Parisul a aruncat-o dela tribuna forului internațional dela Geneva. Și totuși PanEuropa e o fatalitate. Se va înțelege în curând că Europa nu poate să asiste impasibilă la prăbușirea ei economică și la ingenuchierea ei financiară, de chiar capitalul american care face nebănuite investițiuni echivalente cu tot atâtea victorii, ci va trebui să reacționeze puternic, căci altfel vom deveni o colonie care va abunda în ruinele unei lumi ce nu s'a putut acomoda noilor condiții de viață.

Noi așteptăm un comunicat al ministerului nostru de externe sau al iubitului nostru Președinte pentru a vedea care e punctul de vedere al conducătorilor noștri referitor la marea și frumoasă idee a Panuropei. Ne vom spune apoi și noi cuvântul.

Vom afirma însă de pe acum că pentru noi, noua formulă de progres și pace a dlui Briand e o idee măreață, capabilă de mari realizări în toate domeniile, create de noi forme de viață socială, din cari ar rezulta toate avantajele concepțiilor cooperatiste. Altfel Europa desbițată, miroase a faliment, a ruină.

Trăim aeeva zilele imperiului roman din timpul lui August. Să fie oare prăbușirea aceasta atât de aproape?

Senzationale.

În zilele acestea am primit la redacția ziarului nostru, un dosar care dă la iveală toate matrapălele și săvârșirile la direcția inter-natului de băieți dintr'un centru cultural din Transilvania.

În numărul viitor vom începe publicarea acestei panamale, sui generis care pentru autor a fost o adevărată mină de aur, grație numai căreia a consimțit să se instituie cetățean al României Intregite, și să renunțe la Budapesta.

Căsătorie.

O invitație sosită zilele acestea la redacția ziarului nostru, ne aduce din Timișoara plăcuta veste, că fruntașul chemarist, dl Dr. Ioan C. Subțire își va celebra căsătoria, în ziua de 15 Sept. 1929, în comuna Chilad. — Transmiteți pe această cale tovarășului nostru de luptă, sincere felicitări.

Curent nou în politica maghiară dela noi.

Hotărât lucru, toată politica de aproape un deceniu, dusă de actuala conducere a partidului maghiar, a fost lipsită de foloasele dorite, pe terenul larg al vieții sociale. A fost lipsită nu numai de atât, ci uneori chiar și de condescendență și grație față de îngăduința noastră. A dat în sfârșit Domnul ca lecția de politică democratică să nu le fie impusă cu de-asa din partea guvernelor noastre, ci să pornească așa cum e și firesc din însuși sânul maghiarității conștientă de necesitățile ei. A fost poate chiar timpul de a arăta a nu știu câtă oară și acum mai hotărât, că sunt sterpe, tendințele sovietice de a cânta pe aceeaș coardă a Budapestei revizioniste, care în atâtea rânduri le-a impus, conducătorilor actuali ai partidului maghiar, finuta care avea în vedere nu interesele clasei muncitoare minoritare de aici, ci jocul primejdios al turbulențelor dela poalele dealului Gellért. Această clasă, formată din agricultori și mici industriași, a fost aservită politicii ce căuta să stăvilească ocult mersul spre normal al procesului politic, extern și economic al statului nostru.

Această stare de lucruri care scădea importanța ce putea s'o aibă minoritatea maghiară în statul nostru, fatal a trebuit să ducă la nașterea unui nou curent care să scoată în evidență direcția satisfacerii necesităților din populația maghiară, cu soluțiile cele mai practice și ieftin obținute.

O vreme îndelungată, multiplicitatea aceasta de vederi, uneori de direcții, luate după cum bătea vântul la Budapesta și posibilitatea de-a exploata guvernelor noastre jocul intereselor celor de acolo, n'a putut să facă altceva, decât să creeze neîncrederea noastră în astfel de conducători, și vigilența necesară pentru ca la momentul oportun să oprim deșantarea.

Nu zic, dl Bárdos P. nu învederează direct, că se vor deda, în cazul că actuala conducere a partidului maghiar din România ar fi schimbată în măsura și chipul cerut de D-sa, la tactul și felul de conducere în sensul firesc al aspirațiilor maghiarității de-aici, totuși dânsul ne convinge că procentul considerabil al clasei agricultorilor și micilor industriași, ce formează maghiarimea dela noi (80% din total) înțelege să fie altfel condusă decât cum a fost până acum.

Ar fi în triumful adevăratei democrații reușita acestui curent sănătos.

Ar fi regenerarea cu elemente proaspete și sincere a puterii maghiare de-aici ce în armonie cu interesele statului și-ar vedea facilitată opera.

Să părăsească scaunele de le dețin, cu atâtă sifos prostesc în inchipuirea lor conții și baronii, magnații și nemesii, pentru că rostul lor a trecut. Să părăsească conducerea de bună voie pentru ca la un moment să nu fie repeziți din nou spre a le arăta că titlul sec ce-l poartă și „averea” ce-o posedă conform titlului, nu-i îndreptățește să se creadă deținători ai conducerii politice în stat durabil cât titlul de care se bucură. Curentul civilizației din acest punct de vedere obține vizibil progrese uimitoare și

înlătură pe învechiți în concepții și sisteme. A fost o întâmplare în istoria lumii domnia vremelnică și umiltoare a acestora, și a trebuit să vie o revoluție, un nou curent, ca să le arate că pot fi înlăturați cu foloase incalculabile mai târziu pentru omenire.

A fost o întâmplare tot așa, pentru partidul maghiar de-aici — și va veni timpul și celui dela putere din Ungaria — înghetarea sistemului greșit, de-a înțelege interesele unei clase dominante numeric. A fost deci firesc, a fost în spiritul rezolvării nor-

male a acestor fel de conflicte de ordin politico-social, noul curent ce era așteptat să ia naștere.

Și se cere conducătorilor actuali să părăsească locul ce-l dețin, pentru a se face o experiență cu o conducere formată proporțional cu procentul dominant al populației maghiare de-aici și a se învedera în noua ordine de direcții democratice, foloasele ce vor fi culese din această prefacere.

Să se dea deci la o parte, — zicem și noi cu ndl Bárdos Péter conducerea partidului maghiar din țară, și să predea locul său aleșilor în număr covârșitor ai clasei agricultorilor și industriașilor.

BEY.

Cosașul.

sprinten, voinicește
cosește, cosește...
și'n urma-i șesul slobod rămâne
pentru iarba de mâine...

singur, în pustietate,
subt soarele arzând...

din când în când
s'oprește —

și coasa și-o bate...

și-al coasei ecou, pân' departe
se respiră, se'mparte...

par'că pretutindeni, lângă el

și-ar bate aspru coasele de-oțel

Mii de străbuni ce-odată, iuți și voinici,
Cosiră, prin vânt și zădufuri, pe-aici.

A. COTRUȘ.

Scrisori din Italia.

Zilele trecute s'a inaugurat linia de telefon Milano... New-York. Lungimea liniei are abia!! 4.400 mile, în schimb convorbirea telefonică nu costă aproape nimic... primele trei minute 51 dolari (8000 Lei) și apoi fiecare minută câte 17 dolari (2.700 Lei). Par'că văd cum nu se va afla nici o babă în Italia, care să se pună la „o mică conversație” cu o babă din America, întrebându-se de sănătate și de vreme... servindu-se de acest telefon intercontinental acum inaugurat.

Injurăturile italienești începeau să fie mai des întrebuințate aproape ca „Bongiorno”-ul. În război s'a văzut mai mult cu câtă adevărată pasiune injura italianul, și ce injurături speciale avea. Unele erau atât de tari, încât gândindu-te la înțelesul lor, te zguduiau, căci ele se îndreptau spre cele mai sfinte... Azi nu se mai injură. Se ivesc curzuri sporadice, dar și acele se petrec în surdina, căci nimeni nu-i dispus să sadă în fața lui, însemnând pentru o injură, cum se prevedea această legile fasciste. Dintre toate abaterile, invitate, mai draguțel, mai părut mai zilele trecute un moșneg care injura... că de ce nu-i voe acum nici să 'nxjuri!

Aeronava „Italia” frântă de misterele Polului Nord în condițiile cunoscute și atât de tragice, cere mereu jertfe noi de vieți omenesci. Gândindu-te la ciclul de tragedii ce s'a înregistrat în legătură cu aeronava perită și face impresia, că un blăstăm întreg se răzbuună pe toți ce-i ce îndrăznesc a corecta sentința împărăției frigului pentru jignirea adusă prin conturbară linistei majestoasă a ei de „Italia”.

Deși numărul salvatorilor periți în salvarea celor morți deodată cu marele dirijabil zdrobit azi mâine va fi mai mare totuși sunt încă oameni cari n'au renunțat la regăsirea celor mistuiți de tainele eternului ghețar. În scurtă vreme la polul nord sosește noaptea iernii, ce se întinde până la primăvară, și cu care noaptea sfârșirilor gigantice ale unor bravi și inimoși patrioți italieni, vor fi întreprinse și a doua oară fără rezultat. Oare cât vor mai jertfi italienii cruntului pol nordic.

Pontificele roman, Pius al XI-lea jubiland anul acesta împlinirea alor 50 ani dela chinosisirea Sa de preot, primește dela credincioșii săi respirații pe întregul glob pământesc fel și fel de cadouri, printre altele zilnic câteva zeci și sute de cărți pe seama bibliotecii. Sfântului Părinte i-se face cadou câte odată bibliotecă întregi, cum au fost bibliotecile marilor pasionați ai scrisului frumos, ai marchizilor Chigi și Ferraioli, bibliotecă de

o rară valoare literară, donate Vaticanului. Cele mai prețioase cărți au fost trimise din Irlanda, Germania, Franța și cele două Americi; dealtfel se poate spune, că aproape fiecare rasă omenească e reprezentată în Vatican în aceasta frumoasă formă omagială.

Aviația italiană, deținătoare timp de mai mulți ani a Cupei Schneider, la concursul de viteză din acest an a plecat cu gândul hotărât se câștige cupa, câștigată în anii de mai din urmă de alte popoare. Soartea a voit altfel, căci după ce oferise Italiei izbânda zborului transatlantic și de durată prin bravul pilot Ferrarin, izbi în mod puternic aviația italiană prin tragedia dela Polul Nord și prăbușirea căpitanului pilot Motta și a aparatului său, menit a bate recordul mondial de viteză. Au prevăzut nereușita lor la concursul din acest an, și deși n'au putut repara moartea lui Motta, au plecat la concurs cu o altă echipă, pe care au încredințat-o lui Motta, care a plecat la concurs și a câștigat cupa. Concursul a fost de prevăzut... din partea lor.

Marea bătălie a grâului, lansată cu atâtea elan și optimism de Mussolini, spre a ridica puterea producătoare a holdelor de pe peninsula italiană, își dă roadele binecunoscute. Pe aceasta temă fostul prim-ministru Nitti, căruia în bună parte îi revine halul la care a fost dusă Italia de după războiu, atacă guvernul actual prin presa din Buenos-Aires, unde se află, expulzat din țară. Atacul lui Nitti însă este ușor de parafat, căci cifrele regimului fascist vorbesc clar. Statisticele lui Mussolini, precizie și edificatoare îi strâng rău pe Nitti între ușile argumentării, căci Italia fascistă are azi cu 400.000 hectare pământ mai mult ea în 1924, pământ câștigat pe urma lucrărilor uriașe de salvare a oricărui pec de pământ cultivabil, fie prin scarea lacurilor, fie prin bonificări și

alte. În plus că acolo unde în 1924 se se-cera spre pildă 6,7 chintale grâu, azi tot același pământ dă 10,1, mărindu-se în această proporție puterea producătoare a pământului pe toată țara sporindu-se producția anuală de bucate — față de anul 1924 — cu 19.000.000 chintale.

Sub regimul mussolinian par'că și holdele sunt fasciste.

A. BIHOAREANU.

Di deputat dr. V. V. Tilea despre România-nouă.

— Conferința dela Școala de studii internaționale —

Geneva 10. — Di deputat Tilea, fiind invitat de școala de studii internaționale, să țină o conferință, a vorbit aseară la sediul școlii, în englezește, despre România Nouă. În alți ani au ținut conferințe dnii Keynes, subsecretar de stat, Dalton (Anglia), și Rhein-haben (Germania), Conferința ținută de dl Tilea, a fost prezidată de profesorul Zimmer.

După un scurt istoric al luptelor seculare, pentru unitatea națională, conferințiarul a trecut în revistă numeroase probleme dificile ale României de după război. Analizând aceste probleme, d-sa a arătat patriotismul indiscutabil al tuturor partidelor politice române, evoluțiunea sănătoasă produsă de rivalitatea programelor, explicând importanța reformei agrare, aplicarea ei, sufragiul universal și reconstrucția economică și financiară.

Di Tilea analizează apoi opera legislativă a guvernului dlui Maniu. Discută problema minorităților, arătând dezarmarea antisemitelor și situația minorităților, combătând munca dușmănoasă a Ungariei. În sfârșit, d-sa subliniază unanimitatea partidelor, cu privire la politica externă, dornică de pace, și în spiritul Societății Națiunilor.

După conferință, dl Tilea a răspuns la numeroase întrebări puse de auditori. Profesorul Zimmer a exprimat apoi simpatia tuturor pentru România. D-sa a invitat publicul englez și american să viziteze țara noastră, plină de frumuseți, precum și poporul nostru muncitor, inteligent și artistic.

La conferința dlui Tilea a asistat un numeros public, precum și dnii miniștri Titulescu și Lugojanu, Sir Walter Năpier, membrii delegației române, numeroși ziariști români și străini. Conferințiarul a fost aclamat și felicitat călduros de asistență.

Poșta redacției.

Dr. L. B. și Ing. G. F. — Satu-mare. Vă rugăm a ne scrie urgent chestiunea ce ne-ați amintit la congresul „Chemăreii” să o putem desvătă în ziarul nostru. Cât despre Satulele organizării voinicilor, ele vor fi trimise imediat după aprobarea lor, de conducerea partidului.

Dr. Simonetti, deputat. — Sibiu. Așteptăm informațiunile promise, vroind a ne interesa deaproape și de județul Sibiu. Salutări frățești.

Caut o doamnă mai în vârstă care posedă limba germană, română și franceză, știind să cânte și la pian pentru a conversa și instrui un băiat de 14 ani.

Oferte: F. Renner Str. Regală 25. Cluj.

Prietenii și abonații ziarului nostru sunt rugați a aprecia eforturile materiale ale ziarului nostru, sprijinindu-ne cu achitarea abonamentului: Nu suntem un ziar comercializat, nici un ziar susținut. Pe lângă grija mare ce depuем în redactarea ziarului nostru, ne apasă greu și grija materială. Nu vrem comercializarea, nici aservirea scrisului nostru; preferim a apela la sprijinul distinșilor pretini și abonați ai noștri. Mai presus de sumă, noi apreciem gestul.

Redacția

Crema de față „Fortuna”
Albește ca spuma
Te face frumoasă
Ca o zână crăiasă
O poți afla întotdeauna
La Farmacia „Fortuna”.

Cereți și prin postă dela Farmacia „Fortuna”, Cluj, Piața Unirei 33.

O pagină din politica Păcii.

După apriga luptă dusă la Haga, lupta căreia nu i-a lipsit mult să ducă politica Europei la o răspântie neașteptată, reprezentanții diplomației mondiale s'au adunat pe arena reconstrucției și a impunerii principiului Păcii, la Geneva. Principiul acesta de pace universală fixat până acum numai în obstrucția formă de ideie, s'a creiat pentru izgonirea celui mai feros spectru al progresului omenesc, războiul, a cărui umbră, întunecată covârșitoare, este în amintirea tuturor amenințătoare încă. Strădaniile eroice ce le-au făcut toate statele, de a-și reface viața economică prăbușită în marele războiu, sau făcut tot timpul sub amenințarea unei noi deslănțuri istorice, care ar fi putut din nou să îngroape sub ruine, o muncă uriașă de reconstrucție. Și atunci s'a pus problema păcii acut, și statele au început lupta pentru organizarea păcii realizând în parte arbitrajul obligator pentru toate statele aderente. Iar în cadrul acesta de constrângeri obligatorii temelia păcii se va fixa imutabil lăsând terenul prielnic de a evolua un nou plan regenerativ pentru bătrânul continent european, federalizarea statelor, ideie ce animă azi Geneva. România căreia istoria i-a împlinit așperitățile naționale, și al cărui drum în viitor va fi prosperitatea economică și culturală, fenomene ce nu se pot desvolta decât sub egida unei munci constructive garantate prin pace, a înțeles lucrul acesta și a aderat din primul moment, făcând toate eforturile pentru împlinirea acestei idei. Discursul pe care la ținut la Geneva dl Mironescu a arătat tocmai importanța principiilor acestei opere a „Ligii Națiunilor”, care pregătesc latent și sigur un viitor de progres umanității, scoțând-o din ghiarele vechilor dezastre — prea bine cunoscute ca să mai fie comentate.

Pacea este imperativul categoric al vremurilor de azi iar destinul popoarelor este strâns legat de acest fapt. Erorile apucăturilor vechi persistă încă și azi — și de aceea contele Apponyi scepticul personaj politic le definește permanent în însăși sânul „Ligii Națiunilor”, arătându-și încrederea oarbă în restaurarea trecutului. Pentru a-și documenta această convingere aduce în sprijin imperiile de odinioară, ridicare și prăbușite în timpul vieții unui singur om, ceea ce dovedesc suficient că înfăptuirile omeneste nu sunt veșnice. Dl Mironescu însă, care a răspuns contelui Apponyi, a avut prilejul să-i dea o magistrală lecție de filozofie politică spunând că „e adevărat că lumea este supusă legii schimbătoare a soartei, dar istoria este de față pentru a dovedi că aceia ce va fi nu e niciodată reconstituirea aceia ce a fost”. Prin acestea a arătat absurdul acestor idei, cu valoare subiectiv filozofică, și care n'au alt rost decât să tulbure opera de pacificare. Dl Mironescu însă în același timp a dat o ilustrată definiție de înțelegere istorică contelui Apponyi spunând: „Că în ceea ce privește România, ea și-a tras învățămintele ei din istorie și știe că singure acele lucruri n'au durat, care au avut la baza lor nedreptatea. Iată dar pentru ce, credem, că prin acest discurs dl Mironescu a înscris o pagină din politica păcii.

O. V.

Cel mai bun preparat contra căderii părului este

„Perogen-Fortuna”

Se găsește la

„Farmacia Fortuna”
Cluj, Piața Unirei No. 33.

Criza de învățământ.

„Il n'ya jamais eu des crises de l'enseignement. Les crises de l'enseignement ne sont pas des crises de l'enseignement; elles sont des crises de vie” Péguy.

„Maintenant tout devient fluide. Le monde est plastique et les hommes peuvent le pétrir à leur gré.” (Wels. Mr. Brillling commenece a voir clair).

Simt o deosebită plăcere să deschioc aparențele umflate! Și cum noi, cei de astăzi, avem norocul să trăim în marea epocă a „libertății de conștiință” ne putem permite luxul de a violenta puțin ordinea materială prin cea spirituală. Vorbim, să ni se ierte expresia, de o ordine spirituală, încercând a desprinde din viață un principiu care plutește deasupra așa ziselor relațiuni exacte, deasupra necesității, fiindând doar ca un imaterial polen moral, inviorător pentru conștiințele sensibile, profund indiferent pentru cloaca unor echilibriști, cerebrali ai capitalei. Valorile spirituale, sunt protuberanțe ieșite din seva vieții, sunt excese de gândire și simțire, care izbucnind vulcanic, iau incoherența și peștrița haină a cuvântului scris sau vorbit. Conducătorii de azi ai nației nu-s niște oameni ambițioși, invidioși, răi și egoiști, dar au nenorocul de a guverna în cea mai grozavă perioadă de tirania: presei. Sănătatea lor fizică, morală și intelectuală este periclitată la fiecare pas, de gângăria critică, care în orice moment și'n orice problemă e cu soluția în cioc. Opinia publică, și guvernul bineînțeles, trăiesc sub imperiul unui curent creat de o anumită presă (progresistă!) în materia învățământului, curent care din nenorocire pentru spiritul veacului în care trăim, este o prelungire bolnavă a unor vremi, aspirate de mult de uriașa și nevăzută pompă a istoriei. E o mentalitate bolnavă, cloșită de întâmplare pe malurile Dâmboviței (a se uita pe hartă pentru o mai exactă orientare) care creiază individului din partea locului o atitudine stranie, în fața vieții, concretizată în bizarul complex mistier — realist.

Individul, este prins astfel într'un grup social construit năstrășnic din caturi, într'o ordine socială imobilă și fatală, asemănătoare castelor orientale. Principiul libertății, privotul societății moderne cucerit cu atâtă sudoare, este fasonat după alchimia unei puturoase oportunități; iar libertatea spirituală, corolarul apropiat al marelui principiu enunțat mai sus este închisată într'o aspră reglementare în care valorile spirituale sunt standardizate asemenea cerealelor.

Cultura este un privilegiu, pentru aceste întârziate secături gazetărești, mostenitoare directe ale păturei suprapuse de ieri al cărei principiu de viață era parazitismul.

În ce constă criza învățământului după anumita presă? În numărul excesiv de intelectuali. Care este soluția? Rosta de până astăzi să o aciolăm pe lângă bugetul statului, iar pentru viitor numerus clausus, dacă se poate și în școlile primare. Și aceste oligarhice explicații și soluții sunt oferite unui guvern democratic (adică libertar). Dar nimeni, dintre găunoasele personajii nu s'a întrebat, dacă este posibilă organizarea unei școli moderne, la îndemâna tuturor! Nimeni, din această presă de troglodiți nu s'a gândit la o totală și radicală reformă a stupidei școale actuale! Nimeni nu a manifestat dorința vie și sinceră de a transforma fabrica de păpuși cerebrale, într'o puternică corporație producătoare. „Problema zilei de mâine este o problemă de producție. A da în senzul larg al cuvântului producători țării, aceasta este sarcina Universității noi” (L'Université nouvelle, par les compagnons).

Dl F. Aderca scrie în bilete de pagagal un mic art.col, expoziz, în care emite formula: jos examenle! Dl Aderca din modestie sau poate inadvertență n'a pus punctul pe i. Estrig: jos școala actuală, școala de păpuși cu pânțele și capul plin de tarate, jos școala luxului steril! Să deschidem larg porțile școalei, creatoare de caractere și valori social-utile! La acest strigăt de alarmă, ni se va răspunde poate strident, din partea corului de troglodiți, ce-și mângâie catifelat instinctele primare! Vor apăra școalele grajduri — confortabile, pentru caii și iepele de bulevard și vor simți satisfacția datoriei împlinite. Idealismul fărnac, va substitui ca întotdeauna morală sinceritate, iar barbara și lubrica ceată ne aduce aminte de tristul pasagiu din Papini în care biciuie cu dispreț dobitocia grosolană care domină încă funesta ființă umană.

„Nu din întâmplare s'a născut Isus într'un staul. Lumea nu-i oare un staul nespun de încăpător în care oamenii rumegă și se băligă?”

Cele mai frumoase lucruri, cele mai curate, cele mai dumnezeiești, au nu le preschimbă ei, prin satanică alchimie în escremente? Apoi se tolănesc pe grămezile de murdărie, părându-li-se că aceasta înseamnă „a se bucura de viață”. Giovanii Papini. Viața lui Isus).

Petre Tușea.

Prorocii naive.

În urma droaiei de greutate, moștenite prin patrimoniul deficitar rămas de pe urmele unsuroșilor conducători (hoți) de ieri, cari greutate, în mod natural, au repercutat și asupra poporului, se credea că popularitatea partidului național-tărănesc e în plin declin. Că valorile de dragoste curată, agitate în 14 Noembrie, asemenea oceanului infuriat, pe aripile cărora a fost ridicat la putere dl Iuliu Maniu, se vor liniști în curând dispărând în neant.

Credința aceasta era aproape unanimă.

Rar de tot dacă puteai afla, ici colo, câte un optimist. Ziarele opoziționiste, false oracole, delphiene, dar strașnice organe de derutare a opiniei publice, preziceau cu mult emfaz opusul popularității partidului național-tărănesc, așa cum conchideau ele din constelația guvernării post liberale.

Săptămâni de rândul coloanele

ziarelor opoziționiste, erau pline de aceeași prorocie naivă, ieșită din capetele strimte a nătărăilor urgișiți, în fruntea cărora stă curiosul proprietar al conacului Florica chintezenta impotenței intelectuale și a decrepitudinii morale. Frunțașii partidului liberal precum și cei din partidul născut prin neleguire și avort, averescanii, au ținut hangul presei, depunând chiur o muncă febrilă pentru împlinirea profețiilor.

Așa în adunările de peste vară, ținute pe tot cuprinsul țării, pentru luminarea poporului, zic ei, nu au întârziat a ponegri cinstita guvernare actuală cu fel de fel de minciuni obraznice, (ex. dl Iuliu Maniu e ungar, că a furat toți banii țării și a fugit la Budapesta) crezând că doar vor pulea știrbi din dragostea curată ce o nutrește poporul harnic și muncitor pentru partidul național-tărănesc. Dar spre bucuria noastră și supărarea lor, evenimentele din ultimele săptămâni, petrecute cu ocazia alegerilor dela Hunedoara și Dâmbovița, au ridicat pe soclul realității adevărul, infirmând verosimilitatea seismografelor opoziționiste.

Dovedind încă odată și pe deplin, că odiiu sădit în popor prin banditească conducere de un deceniu, nu ușor se poate spulbera, că poporul nu lesne uită pe silivitorii lui și a țării! Anoi mult mai anevoroși să va fi încetarea dragostei față de domnul Iuliu Maniu, care dimpreună cu partidul D-sale, zece ani de rândul s'a luptat pentru eliberarea poporului de căpițele ciocoiști nedeslăpite încă de sfârșurile Fanarului.

Liberalii au căzut alături cu drumul, cu prorociile lor naive. Nici nu se putea altfel. Cum ar putea un partid care n'are nimic comun cu poporul, și de care până acuma și-a bătut numai joc, să facă o constatare psihologică care reclamă apropierea de sufletul masei populare, lucrul imposibil liberalilor.

Să nu-și uite simdubicoaszele lor fete, că popularitatea partidului național-tărănesc nu e creată prin furt de urne, prin bani furati, nici fabricată cu forța davidoglienelor baionete, ci e o popularitate, ieșită spontan și neprecupețit din sufletul poporului pentru binele cărui se luptă de atâtea vreme dl Iuliu Maniu. Lucrurile acestea dacă nu le-ar ignora d-nii liberali și averescanii, ar fi scutiți de a mai cădea pe panta prorocirilor naive din cari totdeauna au ieșit cu fetele rusinate.

I. P.

Scrisori dela Redacție.

Rubrică permanentă condusă de redactorul nostru special Tutankamen.

DI ROȘ IAN. Loco aici în Cluj și Borsec. Leafa Dtale? Ai să zic mult 6000 Lei lunar. Ca și cei dela Administrațiile financiare cari nu prea sunt plăți, căci înțelegi mata, că și moralul dacă intră în moară, tot se lipește de el nițică faină vrând nevrând. Apoi că sunt oameni cari și din câștig de 6 7000 Lei lunar spezează lunar 20—30.000; asta-i o artă și nu oricine o poate face. Mai zilele trecute un astfel de funcționar dela Administrația financiară paremi-se din Cluj plecând pela Borsec să fi văzut frate Roș ce a mai făcut. Dealtfel acum n'am timp pentru scrisori, dar cu o proximă ocazie mai mult. Salut pe toți prietenii Dtale și spune-le că nu-i voi uita.

Casa Faibisch & Co. Obiect: „Typul” Aiu Mihailu. Marca aceasta nu ne convine, am văzut circulând exemplarul original prin Cluj, dar am observat cu câtă indignare să uita lumea la defectuosul „typ” cu care vă faceți așa o reclamă. Pe urmă și mirosul greu de jumătate mort, ce răspândește marca această, nu te face să-i dai mare atenție. Casa Dv. de furnizare firma renumită: „Faibisch & Co” ar trebui să vadă mai clar, și să-și reamintească defectele monstruoase a „typ”-ului de pe vremea când era în serviciu permanent și circula în Cluj. Aduceți o marcă mai bună și poate i-o vindem căciumarului Bucoveanu, el e amator de așa ceva.

DI G. DELAGRANIȚĂ com. Apusenii. Greșeala de tipar e o buruină în frumoasa grădină a scrisului. Iți spui eu o pildă să fii mai bine în-

teles. De exemplu. În jurul Orășii e un oraș vesel care avea un șef de gară Amărescu preferind porcii grași, celor slabi Direcția efr. apreciind aceasta și alte multe asemenea înclinări ale amicului Amărescu îl mută mai spre pusta maghiară. Asta una și acum cu greșeala de tipar. La Oradia românii de treabă scot o gazetă, susținându-se din greu. Constată și ei plecarea dlui Amărescu din Orășelul cu pretenție de capitală de județ și în gazeta lor apare: „... transferatul părăsește orașelul... fiind unanim regretat, pentru însușirile sale de om cinstit și corect”. Va fi dar textul e cules ciuntit, schimbând semnul matematic din plus în minus și din minus în plus al celorva cuvinte. Ziariștica fără greșeli de tipar ar fi o absurditate.

DI IZIDOR PROTESTSTEIN, com. Jidovenii jud. Infricoșatu. Asta-i armată nu glumă. Țara voastră arde și voi... protestați. Te pomenești că dacă te duceai în Palestina în loc de a te aduna la protestări, încă te răneai; și asta nu place la Tine. Nu iaste așa? „Trăiască Palestina, Trăiască armata engleză, care să o apere și trăiască M. S. Moneda, să mai avem o noi ceva”. Va să zică așa crezi: cum o spui mai sus. Protestați numai mai departe, căoi doar se vor speria arabii când englezii oameni practici — vor insirui, în loc de soldați, dealungul graniței Palestinei, ... mii de curajoasele... voastre telegrame de protest.

Redactor responsabil:

Dr. A. T. MUREȘAN